

Національний університет кораблебудування
ім. адмірала Макарова

Бібліотека

Відділ бібліотечного маркетингу, інноваційної
та методичної роботи

Бібліотека ВНЗ: сучасні тенденції оновлення

Дайджест

Бібліотека ВНЗ: сучасні тенденції оновлення [Текст] : дайджест / уклад.: О. В. Белодєд, К. С. Диндеренко ; ред. Т. С. Панченко. – Миколаїв: НУК, 2010. – 5 с.

Інновації - необхідний елемент розвитку сучасної книгозбірні. За останнє десятиліття поряд із традиційними напрямками роботи бібліотек ВНЗ в практику ввійшли новітні інформаційні технології, менеджмент, маркетинг, фандрейзинг, модераторство, модульне і дистанційне навчання. Управлінські, технологічні та інші нововведення в бібліотеках оформились у термін “інновація”, який стосовно бібліотечної справи вперше з’явився у термінологічному словнику "Библиотечное дело" (Библиотечное дело [Текст]: терминолог. слов. – М., 1997. – С.45.) В ньому термін “інновація ” тлумачиться як “відновлення продукції і послуг, здійснюваних бібліотекою, її технологій , форм та методів управління і т.д., що забезпечують підтримку сучасного іміджу, якості обслуговування, конкурентоздатності серед інших бібліотек”.

Метою дайджесту є інформування фахівців бібліотек ВНЗ про документи, що висвітлюють тенденції оновлення діяльності книгозбірень вишів. Дайджест включає в себе анотовані описи книг та статей з професійних періодичних видань. Матеріал згруповано за розділами: “Інноватика як теорія змін”, “Напрямки реалізації інноваційних процесів в бібліотеках ВНЗ”, “Інноватика як напрямок бібліотечної освіти”. У межах кожного розділу матеріал розташовано за алфавітом у такій послідовності: книги, статті з періодичних видань.

Інноватика як теорія змін

Дригайло, В. Г. Основы организации работы библиотеки вуза [Текст] / В. Г. Дригайло. – М. : Либерей-Бибинформ, 2007. – 624 с.

Книга является составной частью фундаментального труда под общим названием "Основы организации труда и управления библиотекой высшего учебного заведения". В издании раскрыты научные основы деятельности библиотеки ВУЗа; охарактеризованы основные регламентирующие документы, структура библиотеки, организация работы отделов и технологических процессов. Уделено внимание усовершенствованию организации работы библиотеки на современном этапе: внедрению менеджмента, маркетинга, фандрейзинга, новых информационных технологий и др.

Качанова, Е. Ю. Инновации в библиотеках [Текст] / Е. Ю. Качанова; науч. ред. В. А. Минкина. – СПб.: Профессия, 2003. – 318 с.

Практическое пособие посвящено инновационной деятельности библиотек, рассматриваемой в качестве инструмента библиотечного развития. В издании обоснована важность рассмотрения инновационного пути развития, как единственно возможного в условиях новой общественной реальности. Охарактеризованы основные представления об инновациях, сложившихся в библиотечной отрасли и за её пределами; определены цели и содержание инновационной политики в библиотеках и особенности её реализации.

Батова, Л. Л. Современная университетская библиотека: модернизация, управление, качество [Текст] / Л. Л. Батова, А. И. Племнек, Н. И. Размарилова. – М. : Логос, 2005. – 124 с.

В издании показаны результаты выполнения подпрограммы "Совершенствование управления библиотечными ресурсами в вузах". Раскрыты изменения в системе управления библиотеками высших учебных заведений. Предложена концепция современной университетской библиотеки. Рассмотрены сценарии развития библиотечного обслуживания в системе высшего образования России.

Гусева, Е. Инновационное развитие библиотечно-информационной сферы [Текст] / Е. Гусева // Научные и технические библиотеки. – 2009. – № 11. – С. 7-14.

Рассматриваются итоги инновационного развития библиотечно-информационной сферы России за последние 10 лет; уточняются основные проблемы и направления дальнейшего развития.

Давидова, І. О. Сутність та системна організація інноваційної політики бібліотек України [Текст] / І. О. Давидова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 3. – С. 6-12.

Обґрунтовано сутність та системна організація інноваційної політики як моделі управління інноваційним розвитком бібліотек України.

Дворкина, М. Я. Современная библиотека: инновационное развитие [Текст] / М. Я. Дворкина // Библиотековедение. – 2006. – № 5. – С. 30-33.

В статье даны определения понятий "инновация", "инновационная деятельность". Рассмотрены основные направления инновационного развития библиотечно-информационной сферы; предложены сценарии возможного развития библиотек.

Дригайло, В. Технология работы библиотеки вуза [Текст] / В. Дригайло // Бібліотечний форум України. – 2008. – № 1. – С. 8-14.

Вашему вниманию предлагается заключительная глава (в сокращении) из новой книги: Дригайло, В. Технология работы библиотеки [Текст] : науч.-практ. пособие / В. Г. Дригайло. – М. : Либерия-Бибинформ, 2009. – 544 с.

Козій, Н. Інноватика, інновації, нововведення як об'єкти бібліотечної періодики [Текст] / Н. Козій // Вісн. Книжкової палати. – 2005. – № 2. – С. 24-27.

У публікації наголошується на зростанні ролі фахової періодики у безперервній освіті, де узагальнюється інноваційна діяльність сучасних бібліотек.

Петрицька, В. Роль наукових досліджень в управлінні інноваційними процесами в бібліотеках [Текст] / В. Петрицька // Бібліотечний форум України.– 2007. – № 4. – С. 2-6.

У статті розглядається досвід прикладних наукових досліджень у системі інноваційної діяльності бібліотек та їх роль у задоволенні інформаційних потреб користувачів.

Ратникова, Е. Образовательная деятельность вузовских библиотек в условиях развития новых информационно-коммуникационных технологий [Текст] / Е. Ратникова // Библиотечное дело XXI век. – 2009. – № 2(18). – С. 52-67. – Прил. к журналу "Библиотековедение".

В обзорно-аналитической статье определены основные тенденции деятельности вузовских библиотек в условиях развития новых информационно-коммуникационных технологий.

Напрямки реалізації інноваційних процесів в бібліотеках ВНЗ

Ахметзянова, Р. Н. Библиотека как часть современной образовательной среды вуза [Текст] / Р. Н. Ахметзянова // Научные и технические библиотеки. – 2009. – № 4. – С. 12-19.

Изложены принципы новых подходов к технологии библиотечного обслуживания, обеспечивающие качество образовательных услуг.

Борцова, Н. Н. Инновации информационно-библиографической деятельности вузовской библиотеки [Текст] / Н. Н. Борцова, Н. В. Лукашева // Научные и технические библиотеки. – 2007. – № 9. – С. 45-53.

Освещается опыт информационно-библиографической деятельности Научной библиотеки Тихоокеанского государственного университета.

Захарова, Г. М. Открытый доступ в действии: репозиторий вуза [Текст] / Г. М. Захарова, И. С. Солдатенко // Научные и технические библиотеки. – 2010. – № 5. – С. 50-59.

Опыт создания репозитория в Тверском госуниверситете на основе программного обеспечения с открытым исходным кодом EPrints.

Исаєнко, О. Розвиток інноваційних складових технологій інформаційного обслуговування в провідних бібліотеках України [Текст] / О. Исаєнко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 2. – С. 42-48.

У статті на основі комплексного дослідження розвитку інноваційних технологій інформаційного обслуговування проаналізовано приклади впровадження інновацій у роботу 14 провідних бібліотек України.

Кузнецова, Т. Инновационные практики современной библиотеки [Текст] / Т. Кузнецова // Библиотека. – 2009. – № 2. – С. 10-13.

Анализ инновационных преобразований различных направлений библиотечной деятельности.

Лебедюк, О. Бібліотека ВНЗ як центр довідково-інформаційного обслуговування студентів [Текст] / О. Лебедюк // Вісн. Книжкової палати. – 2008. – № 11.– С.15 – 17.

Сучасна бібліотека вищого навчального закладу розглядається як складний соціально-комунікаційний комплекс, який в умовах інформаційного суспільства перетворюється у складне виробництво інформаційних продуктів і послуг.

Цветкова, А. Л. Электронная библиотека на основе информационной среды образовательного учреждения [Текст] / А. Л. Цветкова // Научные и технические библиотеки. – 2010. – № 5. – С. 67-75.

Электронная библиотека (ЭБ) рассматривается как основа информационной среды образовательного учреждения. При этом на первое место выдвигается обучающая составляющая ЭБ. Представленные выводы и предложения распространяются и на систему дополнительного профессионального образования библиотекарей.

Ярошенко, Т. Бібліотеки України за відкритий доступ до знань! [Текст] / Т. Ярошенко // Бібліотечний форум України. – 2009. – № 3. – С. 44-48.

У травні 2009 року у Севастополі пройшла Міжнародна науково-практична конференція "Діяльність бібліотек ВНЗ у світлі модернізації вищої освіти", де розглядалися проблеми забезпечення відкритого доступу до наукової літератури в мережі Інтернет шляхам створення репозитаріїв.

Ярошенко, Т. Проект "Електронна бібліотека: центри знань в університетах України" – інновації через співробітництво [Текст] / Т. Ярошенко // Бібліотечний вісник. – 2009. – № 3. – С. 3-5.

Розглянуто мету та основні завдання трирічного (2009-2011 рр.) проекту UkrELib ("Електронна бібліотека: створення центрів знань в університетах України").

Інноватика як напрямок бібліотечної освіти

Макеєва, І. Форми і методи професійного навчання співробітників бібліотек вищих навчальних закладів [Текст] / І. Макеєва // Бібліотечний вісник. – 2009. – № 4. – С. 37-43.

У публікації розглядаються основні форми і методи професійного навчання працівників бібліотек ВНЗ у сучасних умовах.

Петрова, Г. Організація роботи персоналу бібліотеки в умовах протиріч традиційних технологій з інноваційними [Текст] / Г. Петрова // Бібліотечний форум України. – 2007. – № 1. – С. 36-40.

Для збереження своєї ролі в суспільстві і своїх функцій в освітньому процесі бібліотеки повинні впроваджувати нові види діяльності; змінювати традиційні технології; перерозподіляти внутрішні ресурси; підвищувати кваліфікацію кадрів.

Пяткова, И. Актуальные проблемы повышения квалификации сотрудников вузовских библиотек в условиях внедрения инновационных технологий [Текст] / И. Пяткова // Бібліотечний форум України. – 2009. – № 3. – С. 36-40.

Рассмотрены факторы, влияющие на требования к современной профессиональной подготовке библиотечных специалистов. Представлен опыт повышения квалификации сотрудников Библиотеки Украинской инженерно-педагогической академии (УИПА).